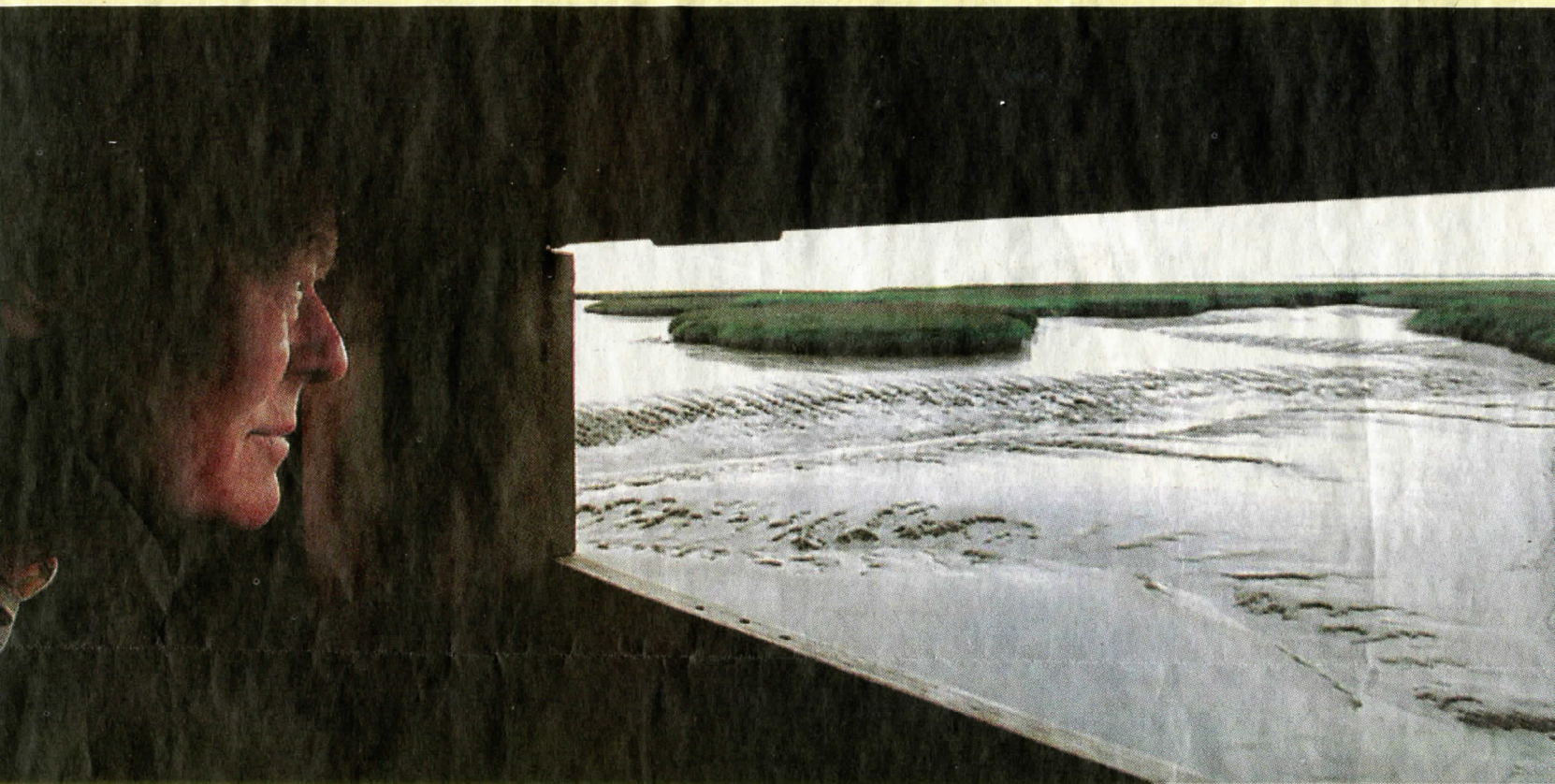

Voor het vrije gevoel naar Nieuwe Statenzijl

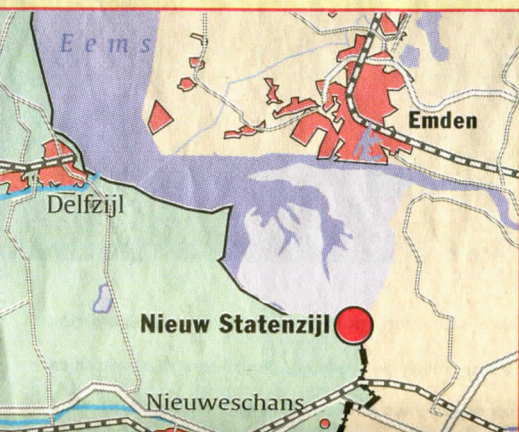
Pelgrimsoord aan rand Nederland

▲ Turen naar das Deutsche Reich...

Foto: Anne Marie Kamp

Bijzondere plekken

▲ Het Marcelluspad slingert door het riet.

Foto: Anne Marie Kam

Nederland is vol, overvol soms. Toch kent Nederland nog talloze bijzondere plekken. Plekken waar de stilte regeert; plekken met een bijzondere allure; plekken voor een dagje uit. Vandaag de rand van Nederland: Nieuwe Statenzijl.

Moi, zegt hij en hij bedoelt 'hallo'. Hij is er een van weinig woorden. De visser tuurt voor zich uit. De dobber plompt in het water. Hij inhaalt diep en zwijgt. Het blijft stil om ons heen. Moi, zegt hij weer. Hij bedoelt 'tot ziens' en gaat een eindje verderop zitten.

Door **Cees Stolk**

Dit lijkt een land, hier ver vandaan. Maar ook dit is Nederland. Dit is de rand van Nederland. Op deze plek gaat land over in zee en lucht. Dit is het land van driekwart hemel. Een boom is hier een zeldzaamheid. Een mens ook, zou je denken. Schijn bedriegt, in dit land kan het druk zijn. Nieuwe Statenzijl (want zo heet dit oord) trekt als een magneet.

Zondagsrijders hisjen zich in hun auto en flaneren over een heuse 'wandelboulevard' met zitbankjes, afvalbakken en straatlantaarns. In de zomer staat er zelfs een patatkraam maar de liefhebbers komen toch voor iets anders, voor de dijk, voor het vrije gevoel, voor de blik naar verre oorden: Reykjavik 1960 km., Helsinki 1300 km., Lissabon 2100 km., Rome 1300 km en Parijs 600 km.

Vandaag voelt het lenteachtig aan en koestert

de rand van Nederland zich in de zon. Enkele waaghalzen hebben de laarzen aangetrokken en glibberen tussen rietkragen door naar dé attractie van Nieuwe Statenzijl, de Kiekkaaste van het Groninger Landschap. De buitendijkse vogelkijkhut, stevig in het slik gepoot, imponeert al van verre als een reuzenspin.

Processieweg

Het pad erheen, het Marcelluspad (genoemd naar de zondvloed van 1362), heeft de breedte van een processieweg. Velen zijn mij voorgegaan en dat is te zien ook. Het pad is veranderd in een modderglijbaan die het ergste doet vrezen. Maar ik bereik heelhuids de hut en klim via een wenteltrap omhoog. Binnen openen zich luikjes die uitzicht bieden op een weidse wereld rondom. Ik klap het oostelijk luikje omhoog, wil kijken wat er te zien is, maar met viltstift heeft iemand het antwoord al neergekrast: das Deutsche Reich.

Bij het luikje naar het zuiden, naar de brede Westerwoldse Aa, heeft een wandelaar?, een fietser misschien? zijn komst voor eeuwig vastgelegd: Holland, ich komme. Misschien geeft het luikje noordwaarts meer bevrediging: 'Gezien 2 flamingo's, 1 jufferkraanvogel en vijf tortelduifjes, Nienke uit Compas, tjeu. Ik tuur en tuur, maar hoog in de lucht trekt alleen een vlucht ganzen in v-vorm voorbij. Westwaarts zie ik ver, ver weg, de 'slurf' van de Aldel-fabriek in zee steken en verwens de avonturier die in dit slikkengebied de ultieme uitdaging ziet: 'Kan ik hier een Land-rover lenen?'

De Kiekkaaste is, zoveel is zeker, populair. De hut lijkt met jaarlijks 15.000 bezoekers zowat een pelgrimsoord, het noordelijk equivalent van de bedevaart naar Santiago de Compostela. Leo uit Almelo was hier op zondag 8 nov. 1998. Helmut uit Stuttgart en(onleesbaar) uit Polska.

Wie was hier niet in Nieuwe Statenzijl?

Oude sluis

Van niets iets worden is een hele kunst. Want zes huizen slechts telt Nieuwe Statenzijl slechts er amper vijftien inwoners. Dat waren er in 1960 heel wat meer. Negenendertig terwijl er maar twee huizen meer stonden. Toen ook kwam de bakker langs en drie kruideniers en eens in de twee weken de manufacturier. Toen ook stond die oude sluis er nog die het water in 1877 niet kon keren. De nieuwe Reiderwolderpolder was in dat jaar net gereed en de sluis zou het overtolige water de Dollard instuwen. Zou, want een stormvloed bereikte een hoogte van +5,41 meter. De sluis bezweek en 37 polderwerkers die hun hutten van stro bij de dijk hadden gebouwd kwamen om in de golven.

Toen de dag aanbrak geleek de polder op een zee. Vijfendertig lijkten spoelden in Duitsland aan en werden op het kerkhof van Ditzumerverlaat begraven. Diezelfde dag wreven Duitse douaniers hun ogen uit toen bij het grenskantoor een wieg kwam aandrijven met erin een slapend kind en erop een waakse hond.

De sluis werd herbouwd, maar in 1991 gesloopt. Een complex van 42 miljoen verrees er voor in de plaats. Een monster van beton, dat bij grote neerslag vier miljoen kuub water uitspuwt.

Een ver vliegtuig trekt een diagonaal door de lucht. Een fietser wurmt zich door het draaihekje. Ongemerkt wipt hij van het ene land in het andere. 'Moi', zegt hij en zoeft voorbij.

Activiteiten

Wandelen naar de buitendijkse vogelkijkhut De Kiekkaaste. Halve kilometer heen, halve kilometer terug. Langs Nieuwe Statenzijl loopt de internationale Dollard fietsroute.